

Undersökning om betydande miljöpåverkan samt underlag för avgränsningssamråd

Enligt 6 kap. Miljöbalken (MB)

Bakgrund

Vid Kålvik och Lunnevik i Strömstad finns speciella naturgivna förutsättningar med djupa skyddade havsområden som lämpar sig väl för vissa djuphamnsberoende verksamheter. Under 70-talet nyttjades därför området för produktion av en oljeplattform. Detta ledde sedan till att området utpekades som riksintresse för denna typ av verksamhet.

Mark- och vattenområdena runt Kålvik har sedan 1993 varit utpekade som riksintressen för sådan industri som för sin verksamhet ställer anspråk på de för området unika djupvattenlägena utifrån kriteriet produktion av offshoreplattformar. Riksintresset ändrades 2010 till att bara gälla det djupa skyddade vattenområdet.

2022 tog Trafikverket beslut om att ta bort riksintresset helt då man ansåg att kriteriet produktion av offshoreplattformar spelat ut sin roll.

Befintliga förhållanden

Idag finns ett ca 6 ha stort markområde iordningställt för hamnverksamhet. Kvar från tidigare verksamhet då hamnen nyttjades av passagerarfartyget Mr Shoppo one finns en roro-ramp samt en 40 meter lång kaj. Roro-rampen har ett kajläge som består av två fendorar för anläggning av fartyg upp till ca 150 meters längd. Det finns ett hamntillstånd från Länsstyrelsen, miljöprövningsdelegationen Dnr 551-68048-2008 daterad 2009-03-27. Tillståndet omfattar maximalt 2700 anlöp per år av fartyg med bruttodräktighet över 1350. Tillståndet är förenat med villkor som anger:

- Hur verksamheten skall bedrivas
- Hur gods får hanteras.
- Hur buller skall begränsas
- Hantering av kemikalier och avfall

På området finns en avloppsanläggning som servar bostadsområdet vid Lervik samt Nordby shoppingcenter. Shoppingcentret använder området för uppställning av utrustning och material som används i driften.

Övriga delar av det föreslagna utvecklingsområdet är i dag ej ianspråktagen naturmark.

Föreslagen markanvändning

Planens syfte är att iordningsställa ett ca 55 ha stort markområde och ca 15 ha stort vattenområde som en framtida hamn för djuphamnsberoende verksamheter.

Ett genomförande av planen innebär sprängning och terrassering av ett ca 55 ha stort natur- och bergsområde med höjder upp till 90 meter över havet(möh). Bergsuttaget beräknas till ca 6 miljoner m³ schaktmassor vilket väger drygt 16 miljoner ton. Kajområdet planeras ligga på ca + 3.3 för att säkerställa området för framtida höga vattennivåer och omfatta hela kuststräckan inom planen, ca 900 meter. Vid kaj behöver det vara ca 15 meters djup vilket innebär behov av utfyllnader, sprängningar och pålningar. Vattenområdet kommer också nyttjas för olika flytande anläggningar och konstruktioner beroende på vilken typ verksamhet som nyttjar verksamhetsområdet.

Bedömning

Undersökningen med utgångspunkt i bifogad miljöchecklista visar att genomförandet av detaljplanen för del av Medvik 1:22 (Kålvik-utvecklingsområde för djuphamnsberoende verksamheter), kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan i enlighet med de kriterier som redovisas i 5 § miljöbedömningsförordningen (2017:966). Planen ska därför genomgå en strategisk miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) skall upprättas i enlighet med 7–12 §§ Miljöbalken.

Då ett genomförande av detaljplanen förutsätter tillstånd för en bergtäkt anger plan- och bygglagens 4 kap. 34 § att miljökonsekvensbeskrivningen också ska uppfylla kravet på innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning för en specifik miljöbedömning. En samordnad miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller innehållskraven både för verksamheter (6 kap 35 § MB) och planer (6 kap. 7–12 §§ MB) ska därför upprättas i detta fall.

Motivering

En positiv konsekvens av planförslaget är att den ger förutsättningar för en utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Sverige och norra Europa som är en mycket viktig del i den framtida fossilfria energiförsörjningen.

Andra konsekvenser är att ett ca 50 hektar stort natur- och friluftsområde helt kommer att försvinna. Det aktuella området innehar dokumenterade mycket höga natur- och friluftsvärden. Området omfattas av ett flertal skydd som riksintresse för naturvård, riksintresse för den obrutna kusten, riksintresse för rörligt friluftsliv och Natura 2000. Hällmarkstallskogen är av Länsstyrelsen utpekad som värde-trakt för tallskog.

Området bedöms också vara ett stort opåverkat naturområde som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt på grund av förekomst av dokumenterade skyddade arter som omfattas av artskyddsförordningen. Landskapsbildspåverkan blir stor då ett idag stort relativt orört natur- och vattenområde ianspråk tas för industriverksamhet.

Det marina livet kommer att påverkas genom utfyllnader-, sprängningar och pålningar vid utbyggnad av kajområdet. Sprängningarna av berget, den utökade båttrafiken och övriga anläggningar i vattnet kan också komma att påverka marina djur och växter både inom och utanför planområdets gränser genom vibrationer, undervattenbuller, utsläpp av kemikalier, grumling och sedimentation av partiklar. Vattenområdet ingår i av Länsstyrelsen utpekad värde-trakt för kallvattenkoraller.

Vattenområdet omfattas av miljö kvalitetsnormer för havsvattenförekomsten Singlefjorden med måttlig ekologisk status.

Förslag till avgränsning av MKB enligt 6 kap. 10 § Miljöbalken (MB)

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska beskriva påverkan, effekter och konsekvenser av ett genomförande av detaljplanen, för följande bedömda miljöaspekter samt ta upp förslag på åtgärder för att förebygga negativ påverkan. I detta fall är det viktigt att miljökonsekvensbeskrivningen också identifierar, beskriver och bedömer de miljöeffekter som bergtåkten kan antas medföra i sig eller får till följd av yttre händelser.

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås avgränsas utifrån planens påverkan på följande miljöaspekter:

- Klimatet
- Naturvärden på land och i vatten
- Friluftsvärden
- Miljökvalitetsnormer för havsvattenförekomsten Singlefjorden
- Miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomst vid Nordby
- Landskapsbilden
- Strandskydd
- Riksintressen enligt 3 kap 6 § och 4 kapitlet 1–3 och 8 §§ gällande natur och friluftsliv, rörligt friluftsliv, den obrutna kusten och Natura 2000
- Trafik och verksamhetsbuller
- Utsläpp till luft, vatten och mark
- Berörda miljömål

Miljöchecklista

Vid bedömning om genomförandet av detaljplanen innebär risk för betydande miljöpåverkan ska kommunen identifiera de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Utgångspunkten är:

- Anger planen förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser?
- Har planen betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför?
- Har planen betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integrering av miljöaspekter i övrigt?
- Har planen betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen?

Andra viktiga utgångspunkter i bedömningen är:

- Miljöproblem som är relevanta för planen.
- De sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper.
- I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna.
- Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper.
- Miljöeffekternas omfattning.
- Risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter.
- Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning.
- Överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.
- Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom EU eller internationellt.

Tas planområdet i anspråk för en verksamhet enligt 4 kap. 34 § PBL (specifik miljöbedömning?)	
Industriområde	Ja
Köpcentrum, parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt	-
Skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar	-
Hamn för fritidsbåtar	-
Hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar utanför sammanhållen bebyggelse.	-
Permanent campingplats	-
Nöjespark	-
Djurpark	-

Spårväg eller tunnelbana	-
--------------------------	---

Natur	Kommentar
Landområden	
Strandskydd	Ja, delar av området omfattas av strandskydd
Vattenskyddsområde	Nej
Fynd i artportalen	Ja, bland annat fåglar upptagna i Bilaga 1, nattskärna, spillkråka och trädlärka
Habitatnätverksanalys för hasselsnok och sandödlå	Ja det finns livsmiljöer för hasselsnok i området
Värdetrakter, värdekärnor, värdeelement - Länsstyrelsen	Ingår i värdekärna tallskog
Skyddsvärda träd och särskilt skyddsvärda träd	
Generellt biotopskydd	
Biotopskyddsområden	
Nyckelbiotoper	Ja det finns ett område som är en utpekad nyckelbiotop naturvärdesklass 2
Övrig skyddad natur MB 7 kap. t ex naturreservat mm	
Dokumenterade naturvärden	Naturvärdesinventering Kålvik/Medvik, Strömstads kommun, Naturcentrum 2084 – NVI enligt SS 199000, 2019-12-18 Naturvärdesinventering inför detaljplan Kålvik i Strömstads kommun, Enviroplanning AB 2022-11-09 Fågelinventering - Linjetaxering av fåglar vid Kålvik, Strömstads kommun 2022-09-28 Enviroplanning AB
Länsstyrelsens inventeringar	Länsstyrelsens lövskogsinventering från 1994-1997, naturvärdesklass 2
Skogsstyrelsens inventeringar	En nyckelbiotop och ett naturvärde.
Jordbruksverkets inventeringar	
Kommunala inventeringar	
Övriga inventeringar	
Naturvårdsplan	Medby Vagnaren – Ett bergsområde med hållmarkstallskog som i länsstyrelsens inventering av gammelskog har värdeklass 1. Många tallar är mycket gamla (250 år). I sydväst vid Kålvik finns en ädellövskog, denna är av Skogsstyrelsen klassad som nyckelbiotop.
Åtgärdsområden (kalkning)	
Naturvårdsåtgärder	
Har naturen utmärkande egenskaper?	
Vattenområden	
Strandskydd	Ja delar av vattenområdet omfattas av strandskydd
Vattenskyddsområde	nej
Marin arkeologiska värden	En sidescan bottenundersökning är genomförd, underlag till en marinarkeologisk undersökning.
Grunda områden 0–15 meter	Ja, grundområdet ut till 15 meter skall fyllas ut. En bottenkartering skall genomföras sommaren 2024.

Ålgräsängar	En bottenkartering skall göras under sommaren 2024
Värdefulla marina områden	Ja, närliggande MPA områden som är trålskyddade
Värdetrakter, värdekärnor, värdeelement - Länsstyrelsen	Ingår i värdetrakt för kallvattenkoraller
Vattenomsättning	-
Strömningsförhållanden	Inte undersökt
Naturvårdsåtgärder	-
Värdefulla limniska områden	-
Övriga vattenområden	-
Framtagna utredningar	En sjömätning är genomförd
Friluftsliv, rekreation	
Rekreationsområden	Del av ett stort relativt opåverkat naturområde. Tillgänglig på allemansrättslig grund.
Stigar, viktiga samband	Naturområdena ingår ej i något utpekade stigsystem.
Utsiktsplatser	Bergen inom planområdet innehar fina utsiktslägen över Singlefjorden och Norge. Bergen är som högst ca 90 möh.
Idrottsanläggningar	-
Badplatser mm	-
Kultur	
Kulturmiljöer	-
Fasta fornlämningar	Boplats L1969:2840
Byggnadsminne	-
Övrig kulturhistorisk lämning	-
Känslighet på grund av kulturvärden?	Nej
Stadsbild/Landskapsbild	
In- och utblickar	Då ca 50 ha bergsområden med höjder upp till 90 möh skall sprängas och terrasseras så kommer det få en stor påverkan på landskapsbilden både inom området och från havet.
Materiella tillgångar	
Infrastruktur	Ca 6 ha av området är idag iordningställt som hamn med kaj och grusade ytor.
Samhällsfunktioner	Det finns en avloppsanläggning på området som försörjer bostäder vid Lervik och Nordby Shoppingcenter.
Ändliga naturresurser (naturgrus)	
Hälsa och säkerhet	
Översvämningar, höga havsvattennivåer	Kajområdet skall ligga på + 3,3 möh
Extremväder – skyfall, värmeböljor	
Buller	Området kommer att ianspråkta av störande industri med risk för bullerpåverkan. Bergsprängningen som behövs för att iordningställa området för den aktuella verksamheten kommer innebära en bullerpåverkan på omgivningen.
Vibrationer	

EMF/UV-strålning	-
Förorenad mark	Det varit hamnverksamhet inom området tidigare - en miljöteknisk markmiljöundersökning bör därför tas fram.
Djurhållning/Allergi	-
Trafiksäkerhet	Trafiksäkerhetsfrågan behöver ses över på vägen från E6 fram till det föreslagna utbyggnadsområdet
Olycksrisker	
Farligt godstransporter	Farligt godstransporter fram till området kan komma att vara aktuellt
Ras- och skredrisk (förutsättningar för skred i finkornig jordart – SGU)	Område som visar på risk för skred i finkorniga jordarter inom det befintliga hamnområdet närmast vattnet.
Stranderosion	-
Övriga risker	

Planerade verksamheter inom planen	
Verksamheter med säkerhetsavstånd	Ja planer skall medge verksamheter med säkerhetsavstånd
Utsläpp till luft	ja
Utsläpp till vatten	ja
Utsläpp till mark	ja
Tillståndspliktig verksamhet	Ett genomförande av detaljplanen kräver tillstånd för bergtäkt inklusive, innebär arbete i vatten med krav på vattendom och tillstånd för påverkan av ett Natura 2000 område.

Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper	
Andra kommuner	Nej
Annat land	Det finns risk för miljöpåverkan i Norge – ESBO konventionen gäller

Förutsättningar för verksamheter och andra planers miljöeffekter	
Vilken typ av verksamhet ger berörda planer förutsättningar för?	Miljöstörande verksamheter
Möjligheter att följa miljölagstiftningen?	Ja

Miljö kvalitetsnormer (MKN)	
Fisk- och musselvatten	-
Omgivningsbuller	Strömstads kommun omfattas inte av MKN för omgivningsbuller

Luft	
Grundvatten	2 tillståndsgivna vattentäkter på fastigheten Medby 1:8
Vatten	Risk för påverkan på vattenförekomsten Singelfjorden med måttlig ekologisk status

Totalförsvaret	Se dok. Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen kap. 7
Finns det tänkbara mål (militära eller civila) inom planområdet? T ex. militära flygplats, militära hamnar, ledningsfunktioner, reservbaser, förråd m.m., civilinfrastruktur av särskild betydelse (el, elektroniska kommunikationer och väg eller järnväg).	Ja
Finns det verksamheter som medför risk för omgivningen inom planområdet? T ex. placering och lokalisering av bostäder i närheten av farlig verksamhet	Nej
Finns det svårutrymda verksamheter inom planområdet?	Nej
Finns det skyddsobjekt inom planområdet?	Ja
Finns det samhällsviktig verksamhet (verksamhet, tjänst eller infrastruktur) inom planområdet?	Ja
Berör planen installationer av utrustning för utomhusvarning? https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/	Nej
Innebär planen behov av att analysera utbyggnad av utomhusvarning	Nej
Berör planen befintliga skyddsrum? https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/	Nej
Berör planen andra frågor med koppling till befolkningsskyddet, t ex. utrymning och inkvartering?	Ja
Bidrar planen till ökad robusthet?	Ja

Riksintressen	
Miljöbalken 3 kap.	

2 § Stora opåverkade områden Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.	I Länsstyrelsens i Västra Götalands läns analys av stora opåverkade områden, rapport 1998:21 är 2929 ha på Hogdalsnäset upptaget som ett sådant område. Ingen avgränsning i karta finns dock.
3 § Områden särskilt känsliga från ekologisk synpunkt (ESKO) 1. Områden med instabila produktionsförhållanden och ogynnsamma återväxtförutsättningar. 2. Områden som inrymmer växt- och djurarter, som är hotade respektive sällsynta, t.ex. rödlistade arter i kategorierna Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN) och Sårbar (VU). 3. Områden som i övrigt är särskilt ömtåliga och som samtidigt inrymmer stora ekologiska värden. (Ekologigruppen)	Delar av området är särskilt känsligt då det finns växt och djurarter som är hotade och särskilt känsliga.
4 § Jord- och skogsbruk	-
5 § Yrkesfiske, vattenbruk	-
6 § Natur, kultur och friluftsvärden	Delar av området omfattas av riksintresse för naturvård
8 § Områden lämpliga för vissa anläggningar. Ex. vindkraft, vägar (E6) och Strömstad hamn	-
9 § Totalförsvaret	-
Miljöbalken 4 kap.	
1 § Den obrutna kusten	Ja, hela planområdet omfattas av den obrutna kusten
2 § Rörligt friluftsliv	Ja, hela planområdet omfattas av rörligt friluftsliv
3§ Anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1-11 får inte komma till stånd inom kustområdena och skärgårdarna i norra Bohuslän	Föreslagen användning av området omfattas inte av förbud enligt 4 kap 3 §
8 § Natura 2000	Ja - vattenområdet omfattas av Natura 2000

Miljömål	
Generationsmålet	Ja och nej, genomförandet innebär positiv inriktning när det gäller utveckling av ren el med havsbaserad vindkraft. Nej intrånget har en stor negativ påverkan på natur och landskapsvärden i området.
Frisk luft	Hamnen kommer att ge förutsättningar för utveckling av havsbaserad vindkraft vilket i sin tur ger frisk luft i förhållande till fossil
Grundvatten av god kvalitet	Risk för grundvattenpåverkan vid uttag av berg.
Levande sjöar och vattendrag	-
Myllrande våtmarker	-
Hav i balans och levande kust och skärgård	Ett genomförande av detaljplanen kommer att innebära en negativ landskapsbildpåverkan och påverkan på vattenmiljön

Ingen övergödning	
Bara naturlig försurning	
Levande skogar	Kustnära hållmarkstallskog kommer att avverkas vid genomförandet av detaljplanen
Ett rikt odlingslandskap	-
God bebyggd miljö	-
Giftfri miljö	En industrihamn innebär risk för utsläpp till mark, vatten och luft
Säker strålmiljö	-
Skyddande ozonskikt	-
Begränsad klimatpåverkan	Hamn för montering och distribuering av flytande vindkraftverk. En viktig del i infrastrukturen för att genomföra den framtida elektrifieringen av samhället vilket är en stor positiv effekt vid genomförandet av detaljplane..
Ett rikt växt- och djurliv	Stor påverkan på växt och djurlivet

Sammantagen bedömning påverkan					
Aspekt	Motivering	Liten	Måttlig	Stor	+ el -
Natur-Landområden	Knappt 50 ha naturmark skall sprängas och iordningsställas som industrimark			X	-
Vattenområden	Sprängning/fyllning/pålning i vatten. Bullerstörning under vatten av fartyg och annan verksamhet i vatten			X	-
Friluftsliv				x	-
Kulturmiljö	En fornlämning inom området	x			
Landskapsbild	Ett knappt 50 ha stort bergsområde kommer att planprängas i olika nivåer och en 900 lång kaj anläggas. Stor landskapsbildspåverkan framförallt från havet			X	-
Miljökvalitetsnormer	Både vid genomförande fas och i verksamhetsfas finns risk för negativ påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.			X	-
Förorenad mark	Behöver undersökas pga tidigare hamnverksamhet.				
Översvämningar/extremväder	Hamnområdet kommer att sprängas ner till +3,3 möh	X			
Buller/vibrationer mm	Tillstånd för bergtäkt kommer att krävas för att tillgängliggöra området för den aktuella användningen.			X	

	Verksamheten kommer vara störande under ett flertal år.				
Olycksrisker	-				
Riksintressen	Den föreslagna verksamheten innebära risk för påtaglig skada på riksintresset för naturmiljön, obrutna kusten rörligt friluftsliv och Natura 2000. Då stora naturområden med höga naturvärden kommer att försvinna.			X	
Påverkar planen andra planer och program?	Ja, planen påverkar genomförandet av detaljplanerna för Nordby Svinesund.				
Verksamhetens miljöpåverkan	Industrimarken kommer att iordningsställas för miljöstörande verksamheter			x	
Sammantagen bedömning:			Risk för BMP		
			Ja		

Gällande lagstiftning miljöbedömningar

I miljöbalkens 6 kapitel finns bestämmelser om identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekter vid planering av och beslut om planer och program så kallade strategiska miljöbedömningar. Syftet med miljöbedömningen är enligt 1 § att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs enligt lag eller annan författning ska enligt 3 §, göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 § ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Resultatet av undersökningen ska kommunen samråda med länsstyrelsen i ett så kallat undersökningssamråd, om inte redan kommunen i identifieringen kommit fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Kommunen ska i ett särskilt beslut enligt 7–8 §§ avgöra om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten.

Om kommunen beslutar att detaljplanen kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan ska kommunen enligt 9–10 §§ samråda hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas med länsstyrelsen i ett så kallat avgränsningssamråd.

Denna miljöchecklista utgör underlag för den undersökning som ska ta reda på om genomförandet av en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och därmed om en miljöbedömning ska genomföras. Undersökningen ligger också i detta fall till grund för avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen.

Denna handling har hanterats digitalt och saknar därför underskrift.

Miljö- och byggförvaltningen
2024-04-04

Anna Wallblom

Miljöplanerare

Telefon: 0526-193 79

E-post: anna.wallblom@stromstad.se